

Stanovisko Předsednictva České konference rektorů k návrhu zákona o univerzitních nemocnicích

Praha, 21. 11. 2012

Předsednictvo České konference rektorů se seznámilo s první pracovní verzí návrhu paragrafovaného znění připravovaného zákona o univerzitních nemocnicích, který Ministerstvo zdravotnictví předložilo k diskusi na společné pracovní skupině ministerstva, zástupců ČKR a ředitelů fakultních nemocnic k přípravě tohoto zákona.

Předsednictvo ČKR vyjadřuje znepokojení nad tím, že tento návrh je založen na principech odlišných od relativně konsensuálně dohodnutého věcného záměru zákona. Tento zásadní posun pravděpodobně nastal v důsledku plného vyhovění připomínkám Legislativní rady vlády ČR.

Za obzvláště rizikovou je nutné považovat změnu zamýšlené právní formy univerzitní nemocnice. Zatímco věcný záměr na základě mnoha analýz a všeobecného konsensu předpokládal, že půjde o specifickou právnickou osobu (*sui generis*), nyní má jít o formu ústavu podle nového, dosud neúčinného občanského zákoníku. Tato forma byla po velmi podrobné argumentaci výslovně odmítnuta v rámci posuzování dopadů regulace (RIA) s tím, že by „vedla k právnímu chaosu“.

Rysy univerzitní nemocnice coby právnické osoby jsou natolik specifické, že by naprostá většina ustanovení nového občanského zákoníku o ústavu vyžadovala významnou modifikaci. Navíc úprava ústavu v tomto zákoně není komplexní, když odkazuje na úpravu nadací. Množství vazeb mezi speciální a subsidiární úpravou, resp. úpravami by činilo zákon o univerzitních nemocnicích nečitelným a vyvolávalo by závažné, krajně obtížně řešitelné problémy při jeho realizaci. Jako příklad lze uvést:

- a) založení a vznik ústavu vs. zřízení a vznik univerzitní nemocnice, a to i ve vztahu k udělení akreditace; problémy začínají již u samotného názvu,
- b) zásada všeobecné dostupnosti výkonů ústavu vs. výzkumná činnost i exkluzivita spolupráce s příslušnou univerzitní vysokou školou, resp. fakultou; týká se zejména zpřístupňování výsledků vědecké a výzkumné činnosti; uplatnění této zásady by v podstatě znemožnilo grantové aplikace, ztížilo zapojení do mezinárodní spolupráce a de facto i ohrozilo uskutečňování větší části výzkumné činnosti nejen v univerzitních nemocnicích, ale i na lékařských fakultách,
- c) výčet a způsob ustanovování a působnost orgánů ústavu vs. výčet ustanovování a působnost orgánů univerzitní nemocnice; provázanost univerzitních nemocnic se státem a s jedinou univerzitní vysokou školou a z toho vyplývající odlišný model od uspořádání orgánů ústavu,
- d) nakládání s majetkem ústavu vs. nakládání s majetkem univerzitní nemocnice; problém s mírou podrobnosti úpravy je zřejmý na první pohled,
- e) zánik ústavu vs. zánik univerzitní nemocnice; samostatný zánik univerzitní nemocnice se vzhledem k esenciálnímu charakteru vazby na příslušnou univerzitní vysokou školu nedá bez speciální úpravy vůbec předpokládat; majetkové vypořádání pro případ zániku nadace, na které odkazuje nový občanský zákoník, by nebylo možné pro univerzitní nemocnici použít.

Pochybnosti může umocňovat i skutečnost, že v současnosti není jasné, zda nový občanský zákoník skutečně nabude účinnosti začátkem roku 2014. Na okraj lze též dodat, že z ustanovení nového občanského zákoníku nevyplývá a ani vyplývat nemůže, že by nadále nemohly existovat i jiné organizačně právní formy právnických osob, než jaké zná tento zákon.

Na základě těchto rizik Předsednictvo ČKR žádá Ministerstvo zdravotnictví, aby od prosazování právní formy ústavu upustilo, a to i za cenu případně nutné revokace usnesení vlády ČR č. 621 z 29. srpna 2012.

Za velmi problematické považuje Předsednictvo ČKR též upuštění od věcným záměrem předpokládaného taxativního výčtu univerzitních nemocnic s vazbou na konkrétní veřejnou univerzitní vysokou školu, resp. lékařskou fakultu, a vytváření obecného mechanismu vzniku a zániku univerzitní nemocnice vázaného na věcně bezdůvodný, mocensky zneužitelný a činnost lékařských fakult a tím i celých univerzit ohrožující systém tzv. akreditací.

Předsednictvo ČKR závěrem zdůrazňuje, že při prosazování návratu k původnímu věcnému záměru zákona jsou delegovaní zástupci ČKR připraveni poskytnout plnou součinnost.

V Praze dne 21. listopadu 2012

Za Předsednictvo České konference rektorů

Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.
předseda České konference rektorů